

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Input bewindspersonenoverleg

Communicatie: analyse, onderzoek, advies

NKC / VWS / RIVM Gedragsunit

27 oktober 2021

Beeld in media en nieuws-peilingen (1)

- > Media zijn de huidige pandemische situatie steeds alarmerender en urgenter gaan duiden. De afgelopen dagen focussen media sterk op het 'voortrekken' van gevaccineerden dan wel het 'achterstellen' van ongevaccineerden: "Voorrang met vaccin", kopt bijvoorbeeld Telegraaf.
- > De situatie in de ziekenhuizen is in het mediabeeld steeds prominenter geworden, onder meer doordat ziekenhuisbestuurders zelf de media opzoeken en aangeven dat het piept en kraakt. Veel frustratie en onbegrip onder ziekenhuispersoneel door bewust ongevaccineerde IC-coronapatiënten.
- > Geen eenduidig beeld over huidige situatie en de in te zetten koers, veel aandacht voor dilemma's:
 - Experts die twisten over de duiding van de huidige situatie en de te nemen stappen;
 - Uit verschillende peilingen blijkt niet altijd een duidelijke richting over wat nu te doen;
 - Het gevoel van urgentie vertaalt zich niet altijd in gewenst gedrag (zoals je laten testen bij verkoudheid);
 - En de kloof tussen gevaccineerden en ongevaccineerden is onverminderd groot.

Beeld in media en nieuws-peilingen (2)

- › Uit de EenVandaag-peiling van dinsdag zien we wat scherper die 'kloof' in de samenleving: 72% van gevaccineerde panelleden vindt dat er specifieke maatregelen moeten komen voor niet-gevaccineerden. Van de gevaccineerde meerderheid in Nederland vindt 60% een coronapas alleen bij 2G een goed plan.

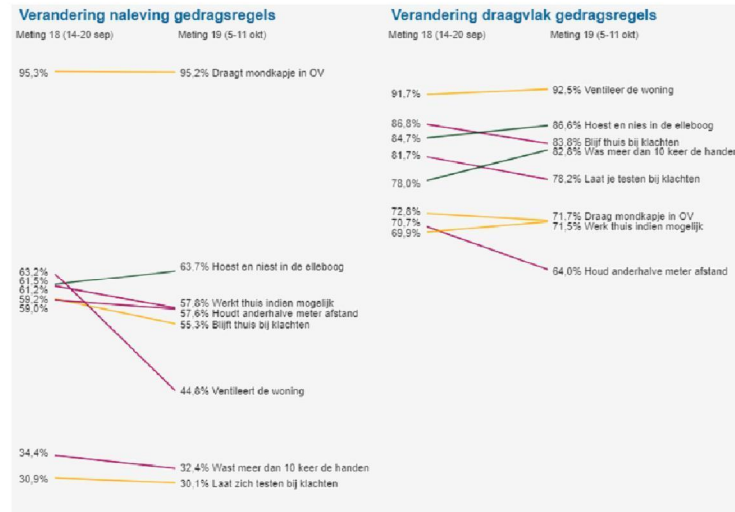
Coronatoegangsbewijs

- › Er is onduidelijkheid bij mensen waar het CTB nu precies geldt. Ook weten mensen die moeten testen voor een CTB vaak niet waar ze terecht kunnen en denkt een deel dat ze er voor moeten betalen. Daarnaast is er verwarring over het testen voor toegang en het testen bij klachten.
- › In de horeca wordt in ongeveer twee derde van de gevallen gevraagd om het CTB. In theaters, bioscopen, professionele sportwedstrijden en bij muziek evenementen in ruim 80% van de gevallen. De QR code wordt in 9 van de 10 gevallen gescand bij het meest recente bezoek aan een locatie. Het ID wordt maar in de helft van de gevallen gecontroleerd.
- › Het vertrouwen in de aanpak van de coronacrisis door de overheid is veel lager dan aan het begin van de crisis. Steeds meer mensen vinden de maatregelen onlogisch en moeilijk te begrijpen. Ook heerst er een gevoel van onrechtvaardigheid dat breder leeft dan alleen onder de groepen die moeten testen om een CTB te verkrijgen.
- › Het CTB zorgt voor verdeeldheid van de meningen, alleen lijkt deze verdeeldheid niet groter dan eerder het geval was bij de invoering van andere maatregelen.

Basisregels naleving en draagvlak

- De naleving van de gedragsregels varieert van 30% voor 'laat je testen bij klachten' tot 95% voor het 'dragen van een mondkapje in het openbaar vervoer'.
- Bij 4 van de 8 gedragsregels is de naleving gedaald: thuis werken, afstand houden, handen wassen en ventileren. De sterke daling bij ventileren heeft waarschijnlijk te maken met het koudere weer.
- Het draagvlak voor de basisregels varieert van 64% voor 'houd anderhalve meter afstand' tot 92,5% voor 'ventileer de woning'. Van de 8 gedragsregels zijn er 3 afgenomen: thuis blijven en testen bij klachten en afstand houden.

Ontwikkeling van naleving en draagvlak voor de basis gedragsregels (groen: statistisch significante toename; geel: geen statistisch significante toe- of afname)

Ontwikkelingen naleving basisregels en zorgen

- > De helft van de Nederlanders is positief over het loslaten van de 1,5 meter. Een vijfde ervaart het als negatief. Zij vinden het risicovol. Vrijwel iedereen weet dat het advies is om afstand te houden, maar motivatie en naleving nemen sterk af. Vier op de tien vinden dat de overheid de afstandsmaatregel weer in moet voeren nu de besmettingen toenemen. Een meerderheid ziet dit niet zitten.
- > Minder mensen dragen een mondkapje in het openbaar vervoer. Bovendien vindt men deze maatregel minder nuttig, belangrijk en goed ten opzichte van augustus.
- > Anderen niet ziek willen maken blijft de meest genoemde reden voor mensen om zich te laten testen, maar dit is wel gedaald ten opzichte van augustus. Al gevaccineerd zijn is de belangrijkste reden om je niet te laten testen. Mensen laten zich ook later testen bij klachten. Het gebruik van zelftesten bij milde klachten is toegenomen. De urgentie van thuisquarantaine lijkt af te nemen.
- > Eén op de drie mensen is (heel erg) bezorgd. Men maakt zich vooral zorgen over agressie door de coronamaatregelen en de druk op de zorg (een derde). Daarnaast zijn zorgen over de financiële gevolgen voor Nederlandse bedrijven wat toegenomen. Gevaccineerd zijn is de belangrijkste reden om geen zorgen te hebben. Ten opzichte van augustus wordt deze reden vaker genoemd, door ongeveer één op de acht.
- > *Bronnen: Trendonderzoek en vragenlijstonderzoek RIVM, Campagne-effectmonitor, I&O Onderzoek*

Onderzoek & analyse in ontwikkeling

- › *Notitie sociale rechtvaardigheid RIVM gedragsunit*
 - › *Opiniepeiling: aanscherping / zo laten / loslaten maatregelen en coronatoegangsbewijs*
 - › *Testen elementen voor kernboodschap*
-
- › *Resultaten donderdag eind van de dag*

Advies

Over de aanpak:

- › Erken dat in deze fase een eenduidige analyse ontbreekt, en dat een heldere koers dus een lastige opgave is.
- › Benoem de diversiteit van de groep ongevaccineerden: mensen die niet kunnen, mensen die niet willen en mensen die twijfelen:
 - Focus alleen op mensen die twijfelen: informeer jezelf en maak snel een keuze.
 - Hoe kunnen mensen die niet kunnen vaccineren toch deelnemen aan de samenleving?
- › Wees transparant over de filosofie en ratio achter de maatregelen en benoem bijbehorende dilemma's; benoem waar mogelijk de (bewezen) effectiviteit van de maatregelen ikv het einddoel: minder ziekenhuisopnames (Waarom gaat dit werken? Wanneer is het genoeg?).
- › Sluit aan bij voorkeursopties van mensen bij opschaling: hygiëne regels (begroet elkaar voorzichtig), drukte vermijden, mondkapjes in OV en openbare gebouwen, alleen noodzakelijk reizen naar het buitenland, beperking van bezoek tot maximaal 6 of 8 bezoekers per dag, testen en thuis blijven bij klachten (bron: onderzoek RIVM 'hoe om te gaan met opleving van virus? Input van burgers en maatschappelijk middenveld').

Gedrag en communicatie:

- › Benoem wie wat kan doen om een bijdrage te leveren aan het voorkomen van een opleving van het virus: burgers (*communicatie*: vaccineren/CTB/testen en quarantaine/basisregels), sectoren (*context*: naleving bevorderen) én de overheid (*controle* + maatregelen in de zorg).
- › Wees duidelijk over welke basisregels nog wel gelden: 1,5 meter afstand is nog steeds een (goed) advies.
- › Nadenken over een andere term voor '2G/3G' (=mobiele telefonie). *Bijvoorbeeld: 2Ge-regel, 2Ge-model, 2Ge, Gevaccineerd of Getest, ...*

In uitvoering

- › Campagne RTV en online 'testen bij klachten' (vanaf 29/10)
- › Radio Quarantaine (vanaf 29/10)
- › Basisregels (intensivering via social, h-a-h en in RTV testen en quarantaine)
- › Op basis van besluitvorming 2/11: herziening en intensivering campagne CTB